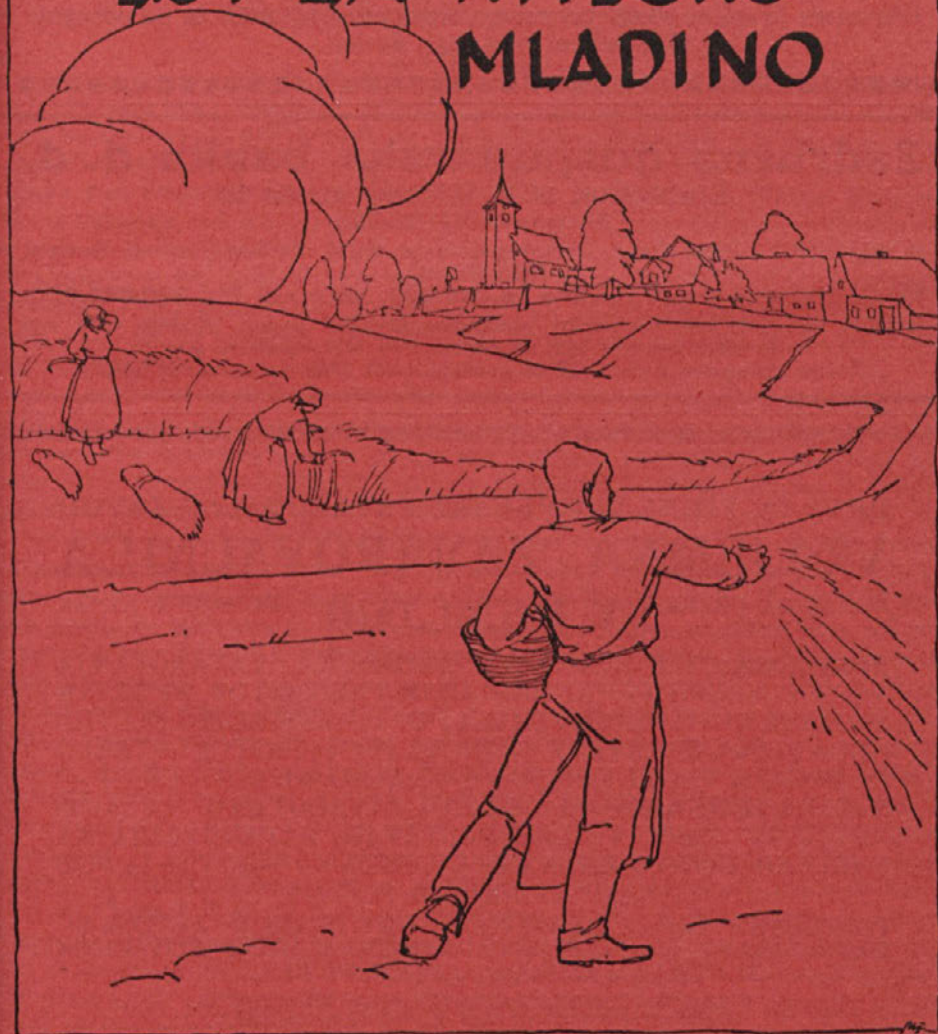

NAŠ DOM

LIST ZA KMEČKO
MLADINO

Posamezna številka velja 1 dinar.

»Naš dom« izhaja 1. v mesecu. Naročnina za vse leto dvanajst (12) dinarjev. — Za Italijo 7 Lir, Avstrijo 2 in pol šilinga, za Ameriko 0.40 Dol. Za druge države vrednost 20 Din. — Naslov: »Naš dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 6/l. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z n. z.

Ulica 10. oktobra

Obreduje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in ne odteguje vlagateljem rentnega davka.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjavci: GOSPOBANKA

PODRUZNICE: Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novisad, Sombor, Split, Šibenik.

Kapital in rezerve skupno nad **Din 16,000.000**, vloge nad **Din 360,000.000**.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji, prodaja vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

**PRVI IN EDINI SLOVENSKE ZAVAROVALNI ZAVOD
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA**

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17.

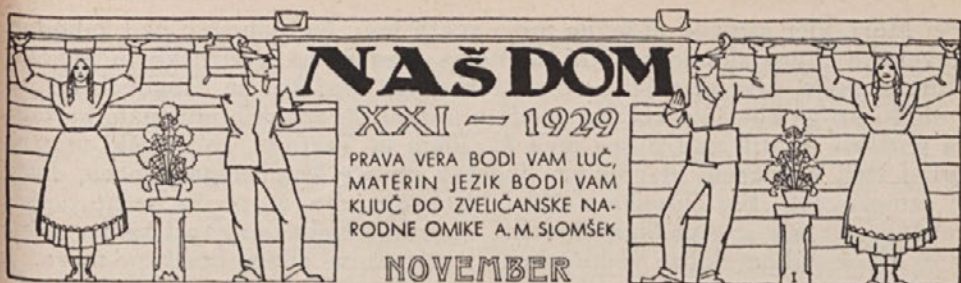
V LJUBLJANI

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17

SPREJEMA: V POŽARNEM ODDELKU: ZAVAROVANJA VSEH POSLOPIJ IN PREMAKLJIVIH PREDMETOV, KI SE POŠKODUJEJO PO OGNJU, STRELI IN PO EKSPLOZIJII SVETILNEGA PLINA, CERKVENE ZVONOVE PROTI RAZPOKI, STEKLO IN ZRCALA PROTI UBITJU PO ZNATNO NIZKIH CENAH. — V ŽIVLJENSKEM ODDELKU: ZAVAROVANJE NA DOŽIVETJE IN SMRT V VSEH SESTAVAH, ZAVAROVANJA NA OTROŠKO DOTO, RENTNA IN LJUDSKA ZAVAROVANJA POD NAJUGODNEJŠIMI POGOJI.

PODRUŽNICE: SARAJEVO, VOJVODE STEPE OBALA 42; ZAGREB, MIHANOVICEVA ULICA 2; CELJE, CANKARJEVA ULICA 4; SPLIT, ULICA XI. PUKA 22; BEOGRAD, DEČANSKA ULICA 27

CENIKI IN POJASNILA Z OBRATNO POŠTO BREZPLAČNO.
ZANESLJIVI POSREDOVALCI SE VEDNO SPREJEMAJO.

Štajerska državna meja.

(Prof. Fr. Baš.)

Senžermenska mirovna pogodba je postavila državne meje na temelju narodnostnih prilik tudi na Štajerskem. Diplomati v Parizu so potegnili štajersko mejo med Avstrijo in Jugoslavijo od 1522 m visokega Košenjaka nad Dravogradom preko Sv. Urbana na Planini in deroče Bistrice k Sv. Lovrencu; od Sv. Lovrenca pa po razvodu med Čakavo in Dravo in po meji med lipniškim in mariborskim političnim okrajem do tja, kjer se pod Ceršakom na Muri stikata meji lipniškega in mariborskega okrajnega glavarstva. Nadaljnja meja je glavna struga Mure do izliva Kučenice v Muro, nato pa se onstran Kučenice širi Slovenska Krajina, ki je bila nekaj pod Ogrsko.

Zahodni del štajerske državne meje gre po grebenih gozdnatega, z avstrijske strani strmo se vzpenjajočega Kobanskega pogorja. Na tem braniku severne Slovenije, na jugu graške kotline, tekmujejo med seboj izredno lepe, premalo znane in premalo ljubljene razgledne točke kot Košenjak, Sv. Primož pod Lipo, Kapunarjev vrh, Sv. Pankrac, Sv. Duh na Ostrem vrhu in Žavcerjev vrh. Ponosni vrhovi se bratijo z ljubkimi ledinami in pisanimi planotami, kot se šopirijo Sv. Urban na Planini in na Radljah, Pernice, Sv. Jernej, Kapla in Sleme zlasti pri Zlemberskih ribnikih. V zelenih gozdnih šumavah so raztreseni travniki in njive in sredi njih, ali pa na parobkih gozdov, sive kmetije; vse, kmetije, polja in travniki pa pod varstvom cerkva, ki čepijo na vrhovih in planotah. Pogled s tihih kobanskih višin sega tja v graško kotlino, na masivno gmoto Pohorja in na valujoče brazde Slovenskih goric, katerih severozahodni del med gornjo Pesnico in Muro je že v Avstriji. Na Kobanskem živi človek po samotnih kmetijah, vsaka rodbina za sebe, brez družabnostnega hotenja in petja, v slovenjegoriških zaselkih pa je doma razposajena, odkrita in neprekosljiva družabnost. V Slovenskih goricah je vinska trta in zidanice in na vrhéh razkrajajo zlata kapljica, pogače in krapci skrbi in težave v zabavno razpoloženje brez bolesti in nesreče. Klopotec in čriček spremljata življenje delavnega Slovenjegoričana; samota in mir dihata iz kobanskih gozdov, ledin in hramov. Vinograd in klopotec ponehata obenem s slovenskim življenjem v skrajnih severnih Slovenskih goricah, na gozdnatih pobočjih, s katerimi se končujejo Slovenske gorice v apaškem Murskem polju in ob de-

roči Muri, kjer stražijo državno mejo svetli logi. Na pobočjih nad zahodno slovensko Muro slonijo zaselki, ki nemo gledajo na avstrijsko in apačko Mursko polje, kjer se vrstijo ob cestah dolge vasi kot so Stogovci, ali pa v obliki kroga kot Žepovci. Na prodnih in mokrih apaških poljanah, pa tam na goriških hrbtih nad Muro med Št. Iljem in Tratami, so nemški mestni vplivi strli v dobrem in vdanem ljudstvu mnogo kmetskega ponosa, časti in samozavesti. Bój človeka z Muro, mokroto, zraven pa še borno poljedelstvo ustvarja iz Apačana človeka, ki je kot Kobanec zaprt sam v sebe in ki klone duhom dobro vedoč, da se s prirodnimi silami boriti ne more.

Državna meja na Štajerskem je razen v Slovenskih goricah zemljepisna meja, ker Kobansko gorovje in Mura v resnici ločijo, tudi če bi meje ne bilo, jugoslovanske od avstrijskih krajev; v narodnostnem oziru pa znači štajerska meja sporazum in srednjo črto med Slovenci in Nemci, ki je prilagodena današnjemu narodnostnemu položaju, tako da je to meja, ki skriva v Avstriji ogromno narodnostnih grobov. Del te narodnostno že izgubljene slovenske zemlje, Mursko polje okoli Apač, Stogovcev in Žepov-

cev, je mirovna pogodba prisodila Jugoslaviji, zato pa je iztrgala slovenstvu in izročila na milost in nemilost avstrijskim Nemcem Radgono s slovenskimi vasi Potrna, Žetinci, Dedonci, Zenkovci in Gorico. Narodno zavednost teh krajev kaže dejstvo, da so, kot nam to poroča A. Beg, v vsaki teh vasi imeli pred vojno bolj izobraženo kmečko deklico, ki je po nedeljah pa tudi ob zimskih večerih poučevala deco slovenski čitati in pisati. In po svetovni vojni, ko so te vasi ostale ločene od Slovenije, so se morali hote ali nehoče radgonski duhovniki naučiti slovenski, ker bi jim sicer vsi ti radgonski Slovenci hodili k spovedi v Gornjo Radgono, s čimer pa bi se ojačil stik s svobodnimi Slovenci. Obmejno ljudstvo od Trat pa na zahod do Št. Ilja je narodnostno še neprobujeno in stoji pod vplivom nemštva. V izrazito goriškem svetu med Št. Iljem in Lučanami je ostala v Avstriji slovenska vas Klanči, kjer se še danes pri delu po travnikih in njivah glasi slovenska pesem, pravitako kot je v hiši, pri delu in pri molitvi slovenski jezik še vedno doma v Gradišču, kobanski vasi med Sv. Duhom na Ostrem vrhu in Lučanami. Na ozemlju med Št. Iljem, Lučanami in Mariborom so Nemci pred vojno stremeli za tem, da ga na vsak način na-

pravijo nemškega, kar pa se jim ni posrečilo vsled požrtvovalnosti tamšnjega duhovništva in učiteljstva. V tem oziru ste znani na narodno-obravnem polju velezaslužni osebi iz Št. Ilja v Slov. goricah, župnik Vračko in župan Thaler. Nemško raznarodovalno društvo »Südmark« je kupovalo slovenska posestva in na njih naselilo 63 rodbin iz južne Nemčije, katere so deloma še danes tukaj, deloma pa so se izselile. Pri nas ostali protestantski Švabi so si postavili leta 1928. v Št. Ilju protestantsko cerkvice. Na mesta odseljenih Nemcev, pa tudi na mesta izseljujočih se Slovencev, prihajajo danes v precejšnji meri Hrvati iz Zagorja, zlasti iz zlatarskega okraja. V mnogo močnejši meri kot se priseljujejo danes Hrvati v zahodne Slovenske gorice, pa se v obmejne kraje okoli Apač, v pokrajino ob Ščavnici in dalje proti Muri naseljujejo slovenski Prekmurci. Tako se na mesto prejšnjega umetnega priseljevanja Nemcev vrši po zahodnih Slovenskih goricah priseljevanje Hrvatov, na vzhodu pa deloma protestantskih, večinoma pa katoliških Prekmurcev. Ker je ponemčevanje Prekmurcev, ki so se priselili v apaško Mursko polje, splošen pojav, imajo naše narodno obrambne organizacije v tej pokrajini dovolj hvaležnega dela, da obvarujejo Prekmurce pred germanizacijo.

Na Kobanskem smo poleg že imenovanega Gradišča izgubili še slovenska kraja Mlake med Pernicami in Soboto in Radvanje v porečju srednje Bistrice. Kot so storili Nemci vse, da bi ponemčili pokrajino med Mariborom, Št. Iljem in Lučanami in s tem strnili Maribor, kjer je bilo tri četrtine meščanov slovenskega pokolenja, z nemškim narodnim trupom, tako so delali vse, kar je bilo v njihovi moči, da ponemčijo zahodno Kobansko. Nemški namen je bil, zvezati Ivnik preko Radeljskega sedla z močno nemškim in deloma protestantskim Marenbergom, ponemčene Sobote pa z Muto, nadalje ponemčiti preko Gortine in Dravograda vso Dravsko dolino ter jo kot nemško zemljo prikleniti preko Libelič, oziroma Rabenštajna na nemško Labudsko dolino. Da se je izjalovil ta načrt, za to gre čast župnikoma na Ojstrici in pri Sv. Jerneju, Hafnerju in Raktelju, ter sredi med njima na Pernicah in na Muti delujočima šolskima upraviteljema Vollmaierju in Hrenu.

Med tem ko vabi tujca na Murskem polju poljedelska, v Slovenskih goricah vinogradniška zemlja, da jo poseli, in domačina, da jo vzljubi, je

Sv. Pankracij na Radlju.

kobanski svet gorat in produktivno manj vreden. Visok svet na Pernicah ali pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu ne dovoli, da bi dozorela koruza; voda pa tudi dela veliko škodo z odnašanjem rodovitne prsti in z nanašanjem gruča in peska. Težko življenje povzroča, da se, kdor le more, izseli v dolino. Les in vožnja lesa so glavni kmetovi dohodki, vendar pa ima glavni dobiček od lesa lesni trgovec. Če hočemo naše kobanske kraje dvigniti ter zadovoljiti jih, moramo rešiti kmeta pred gospodarskim propadom. Kajti delo na kmetijah je težko, kmetija pa ne nese skoro nič; delovnim naprom, skrbem, bridkostim in težavam se pridruži pijača, in vse skupaj vodi kmeta v dolgove pri trgovcu in gostilničarju. Posledica tega je odvisnost kmeta od trgovca, kateremu izključno sme prodajati les itd. in pri katerem izključno sme kupovati potrebščine. To žalostno dejstvo se na Kobanskem in na Pohorju konča navadno s tem, da samostojnost kmeta izgine in da

Notranjščina kmetске hiše v Slov. goricah. Cetl — Ščavnica.
(Foto: Vollmaier K.)

pride kmetška posest v last gostilničarja ali trgovca, bivši kmet postane na lastni grudi najemnik in svobodna kmetija je postala huda. Pijača, še bolj pa mnogo služinčadi, ki si ne more ustvariti lastnega doma, je vzrok mnogih slaboumnih in to zlasti nezakonskih otrok, ki so, ko dorastejo, dobrodošli, najboljši in najbolj po ceni delavci, tako na kmetijah kot na hubah; na stara leta pa, ko onemorejo, pridejo na občino, kjer romajo od hiše do hiše, dokler jih ne reši smrt v hlevu ali listnici grenkega in tužnega križevega pota. Ker je nevarnost, da se bo radi šmarnice število slaboumnih vsak dan dvigalo tudi v Slovenskih goricah, imajo narodno obrambna društva dovolj dela, da pomačajo, pojave slaboumnosti znižati in omejiti, zraven pa z gospodarsko organizacijo vzdržati samostojnost kobanskega kmeta in ga odvrčati pred najemništvom. Poleg tega in poleg vprašanja Prekmurcev, ki se naseljujejo v apaško Mursko polje, kjer jim grozi ponemčenje, je važno tudi viničarsko vprašanje. V obmejnih Slovenskih goricah je zemlja večinoma last tujcev, domačini so v največji meri viničarji. Viničarji so vsestransko odvisni od svojih gospodarjev, ki so pretežno Nemci in to zlasti iz Avstrije. Narodnostno utrditi slovenjegoriško državno mejo se pravi najemniškega viničarja gospodarsko osamosvojiti, s čimer je omogočeno takoj, dvigniti ga tudi duševno. Izredno važna je tudi so-

cialna zakonodaja v obeh sosednih državah, ki ustvarja simpatije za socialno naprednejšo državo.

Kot je ponemčevanje priseljenih Prekmurcev izraz nemške zavesti in gospodarske moči, poleg tega pa razmer stare avstrijske vlade, tako je usmerjenost prometa prav tako izraz preteklosti. Vsled bližine, v splošnem pa v stremljenju, da priveže kolikor mogoče slovenskih krajev z zavednimi nemškimi gospodarskimi središči, so severovzhodne Slovenske gorice in severno Mursko polje prodajali in kupovali v Radgoni, srednje severne Slovenske gorice v Cmureku, Kapla v Arvežu. Temu primerno so bila vsa pota in ceste urejene tako, da vodijo najboljša in najbližja prometna sredstva v Radgono, Cmurek in Arvež. Radi tega je razumljivo, da manjka imenovanim obmejnim krajem cest ali bližnjih železnic, ki bi kar mogoče hitro vezale z nami: Kaplo z Dravsko dolino, severni srednji del Slovenskih goric z Mariborom in Sv. Lenartom.

Gor. Radgono pa bo treba dvigniti, da bo lahko nadomestila izgubljeno Radgono.

Mnogo hujše kot naši obmejni kraji pa so v tem oziru udarjeni prebivalci avstrijskih Mlak, Radvanj in Sobot, severno od Mute v porečju gornje Bistrice. Ti kraji so v dobi Avstrije kupovali in prodajali vse na Muti,

ki pa jim je danes zaprta. Porečje Bistrice je odprto samo ob Bistrici proti Muti, drugače pa obdajajo dolino Bistrice preko 1000 m visoki grebeni. Preko teh strmih grebenov vodijo pota iz Mlak, Radvanj in Sobot v Avstrijo in radi strmine ne morejo prevažati lesa navbreg nikamor, razen na Muto. Tu bi plačali carine toliko, da nima les za nje nobene vrednosti več. Zato gnije les po teh avstrijskih obmejnih krajih, kmet pa je brez vsakih dohodkov in vsak dan globlje v dolgovah. Leta 1928. so v teh krajih napravili na poljski letini mnogo škode črvi; ker ni prineslo polje nič, travnik skoro nič in ko gozd gnije brez koristi, gladuje v teh krajih mnogo ljudi. Nesreča tišči predvsem slovensko vas Mlake, ki se je zaslepljena po nemških obljubah z glasovanjem izrekla za Avstrijo.

V drugi polovici XIX. in začetkom XX. stoletja se je potujčilo okoli 400.000 Slovencev. Poleg izseljevanja v tujino, n. pr. v Ameriko, so Nemci vedno bolj ponemčevali ravno obmejne kraje, tako da je po računih J. Mačkovška znašala površina ponemčene zemlje v obmejnih krajih na Sta-

Mlin na slovenjegoriški narodnostni meji. (Foto: Vollmaier K.)

gerskem 120 km². Z državno mejo je potujčevanje obmejnih štajerskih Slovencev enkrat za vselej ustavljeno. Z državno mejo smo se odcepili od nemške vlade in Nemcev; s tem je postalo potujčevanje naših ljudi, ki se selijo iz dežele v mesto, mnogo manjše in so nasilstva nad Slovenci izginila. Človek na naši severni meji rabi najpreje sigurnega kruha, sigurnemu kruhu domâ pa bo sledil polet duha in poglobitev že obstoječe ljubezni do rodne grude in s tem do države. S tem bo uresničila štajerska državna meja dolgoletne sanje prvih naših borcev za zedinjenje v narodni, skupni

Sv. Duh na Ostrem vrhu. (Foto: Gajšek.)

državi s Srbi in Hrvati, ko bo narodna država preprečila izseljevanje v tujino in temu sledeče potujčenje po Nemcih, Francozih, Angležih, Italijanih in Madžarih; ko bo preprečeno vsako potujčevanje obmejnih Slovencev ravno vsled državne meje in ko bo končnoveljavno onemogočeno potujčevanje v mestih. K uresničenju tega ideala nas vsak dan približuje s svojimi posledicami ravno državna meja in v tem je simbol naše narodne svobode.

Italijanski fašisti so obtožili pet mladih slovenskih fantov iz Istre, da ogražajo državo in da so baje streljali na fašiste. Posebno sodišče jih je vse obsodilo:

Vladimira Gortana

na smrt, druge pa vsakega na 30 let težke ječe. Po vsej Evropi so se razburili radi te obsodbe. Toda fašisti niti papeža niso poslušali, ko je posredoval za Gortana; takoj drugi dan po obsodbi, dne 17. oktobra zjutraj na vse zgodaj, so odpeljali Gortana iz Pulja na strelišče in ga v hrbet ustrelili.

Žrtev spovedne molčečnosti.

Drugi prizor.

Lozer sam, pozneje Ružena.

Lozer: Napredujem, napredujem. Častni ud že tretjega društva! Kaj vse stori denar! Ali kaj mi koristi vse to? Bogat sem in (zasmehljivo) spoštovan. Že v tretjič imam to potrjeno črno na belem. (Stopi k častni diplomii.) Toda vse se mi zdi hinavsko, neresnično, prav kakor moje potvorjeno novo ime. Srečnega se ne počutim. Rajši bi bil siromašen mežnar v Stari vasi. (Zvoni. Služkinja vstopi.) Ružena, pokličite Jožefa in pospravita vse; danes bom tukaj delal. Ako bi morda kdo prišel, peljite ga v mali salon!

Ružena: Prosim! (Odide.)

Lozer: Na zabavo me kličejo. Zabave me niso pomirile niti prej, ko sem jih sam iskal, še manj pa sedaj . . . Kdo bi si bil mislil, da me ta župnik ne bo izdal! To mi je neumljivo! In vendar stoji tu notri v teh novinah. (Služkinja in sluga vstopita.)

Lozer: Ko bosta gotova, me pokličita! (Odide.)

Tretji prizor.

Jožef (polaga steklenice v košaro): Povsod steklenice in kupice kakor keglji na kegljišču. Pa v nobeni nič niso pustili. Čemu so pravzaprav zopet popivali?

Ružena (pospravlja po mizah): Vprašajte gospoda!

Jožef: Pri nas so vedni obiski, vedne gostije in popivanje.

Ružena: Gospod se pri njih dolgočasi; na obrazu mu berem, da mu je vse to nadležno.

Jožef: Vi ste že dolgo pri njem; hotel sem vas že večkrat vprašati, če veste kaj natančnejšega o njegovi preteklosti. Toda počakajte, prej moram steklenice odnesti. (Odide.)

Ružena (zagleda diplomu na mizi, čita): Klub jockeyjev v Valparaizu je imenoval velespoštovanega g. Adolfa Lokosa radi zaslug za gojitev žlahtnih konj za častnega člana. (Jožef vstopi, njemu:) Tu imate napisano, zakaj so bili gospodje pri nas. Naš gospod je zopet od društva odlikovan za konjske dirke.

Jožef: No, lepe konje ima zares. Toda veselijo ga nič kaj preveč. Veste torej, Ružena, kaj o njegovi preteklosti?

Ružena: Veliko ne, samo to vem, da je pred leti prišel iz Evrope, da si je pridobil v srebrnih rudnikih za gorami Anda silno mnogo denarja in da je pred približno poldrugim letom kupil to krasno posestvo. V Sarapazi ima solitrne rudnike, ki mu prinašajo ogromne dohodke.

Jožef: Našel je, kar drugi zaman iščejo za morjem.

Ružena: Zdi se mi, da ni prišel iskat denarja. Meni se čudno dozdeva, da iz Evrope ne prihajajo nobena pisma.

Jožef: Nazadnje je tako, kakor da bi bil od tam pobegnil. Morda tiči ženska za tem?

Ružena: Včerajšnji zaboji so bili sploh prva pošiljatev zanj iz stare domovine. Najbrž si jih je naročil.

Jožef: A več kot za vino, mu je za časopise, ki so bili zraven.

Ružena: Vso noč je prebdel nad njimi; danes zjutraj je bil še bolj molčeč kakor drugokrat.

Jožef: Meni je nerazumljivo, kako more biti človek pri tolikem bogastvu nezadovoljen.

Ružena: Našega gospoda mora nekaj težiti, bodisi srce ali vest. Ne upa si pogledati človeku mirno v oči.

Jožef: Tisto brazgotino preko nosa ima gotovo od kakega pretepa ali poboja; morda je zato zbežal iz Evrope.

Loser (se pojavi med vrati): Kaj, ali še nista gotova?

Ružena: Pravkar sem vas hotela poklicati, milostljivi gospod.

Loser: Pojdite po svetiljko! Vi, Jožef, nesite diplomu v mesto, da jo denejo v okvir. (Odideta.)

Četrty prizor.

Loser sam, pozneje Ružena.

Loser: Res je tako! Dva umora imam na vesti, poleg starke še župnika Meliharja. Dozdaj me je strašila njena slika; zdaj mi vstaja še groznejša prikazen obešenca . . . (Hodi razburjeno po sobi, nato se vrže na stol.) Toda čemu se je dal usmrtiti? Čemu je bil tako bedast, zakaj je molčal! Zavoljo spovedne tajnosti? To bi bil nezmysel! Sam si je kriv svoje usode. Loser, bodi mož! Nihče ne sluti tukaj ničesar! V Boga vendar ne veruješ, Loser? Sicer pa, kdo ve, ali so župnika usmrtili ali ne? Radi svoje bedaste razburjenosti članka niti prečital nisem do konca. Pazi, Loser, pazi dobro, da ne storiš zopet slične bedarije, kakor v tisti prenagljeni spovedi! Prečital bom nadaljnje številke časopisa. (Odide in se vrne s časopisi ter lista po njih; med tem vstopi Ružena v sobo.)

Loser (sitno, čemerno): Kaj je?

Ružena: Ravnatelj rudnikov g. Urban čaka v malem salonu.

Loser: Ravnatelj Urban? Nemara ima važna poročila. (Odloži časopis na stran.) Čudno, da se je vrnil.

Ružena (odpre duri): Izvolite!

Peti prizor.

Loser, ravnatelj.

Loser: Pozdravljeni, gospod ravnatelj! Že nazaj iz Evrope?

Ravnatelj: Sreča mi je bila mila, sklenil sem v nekaj dneh prav ugodno trgovsko pogodbo s tremi največjimi tovarnami na Pruskem.

Loser: Koliko ton solitra moramo dobavljati?

Ravnatelj: Kolikor premoremo, neomejeno množino.

Loser: Kaj pa cena?

Ravnatelj: Višja kot jo plačajo v Angliji. Gospod šef, to nam omogoči nakup novega rudnika južno od Ikvike. Ali ne bi blagovolili poskusiti tudi s pridobivanjem bakra?

Loser: To prepuščam vaši razsodbi, g. ravnatelj.

Ravnatelj: Odločiti se morem šele po natančnem proračunu.

Loser: Na Češkem niste bili?

Ravnatelj: Po trgovskih poslih ne, ker ste tako želeli, gospod Lokos. Toda ker sem bil tako blizu, se vendar nisem mogel premagati, da ne bi pogledal tudi vaše domovine.

Loser (nekako nevoljno): No, kako vam ugaja?

Ravnatelj: Divna je. Zlasti Praga me je očarala. Žalibog sem našel na Češkem prebivalstvo radi bližnjih volitev vse v nemiru.

Loser: No, volitve so pač volitve. Povsod enake.

Ravnatelj: A tamošnja volivna agitacija mi nič kaj ne ugaja. Preveč se operira z verskimi gesli. Naj imajo brezverci o verskih stvareh in resnicah naziranje, kakršno hočejo, a naj tudi ljudem, ki so drugačnih nazorov, privoščijo svobodo. Naprednim listom je glavni trumf za agitacijo obsodba nekega župnika Meliharja radi roparskega umora. (Loser se prestraši.)

Loser: Kedaj se je to zgodilo?

Ravnatelj: Pred nekako tremi leti. Ali ste morda kaj čitali o tem?

Loser (omahovaje): Da, spominjam se na nekaj, toda (naglo) ali vi verjamete, da bi bil župnik kriv?

Ravnatelj: Če je bil pravilno in po zakonu obsojen, je bil gotovo tudi kriv. Toda zaradi tega se ne sme obsojati ves duhovniški stan. Baje mu krivda niti ni jasno dokazana. Pomilostili so ga na dosmrtno ječo.

Loser: Torej oni duhovnik ni bil usmrčen? In še dosihmal živi?

Ravnatelj: Baje živi v kaznilnici v Pragi. (Vstane.) Dovolite, da se poslovim. Še danes bom uredil proračune in vam jih predložil.

Loser: Že dobro, gospod ravnatelj! Na svidenje! (Ravnatelj se prikloni in odide.)

Šestiprizor.

Loser sam, potem Ružena.

Loser: Tako torej, župnik Melihar še živi. Pravzaprav bi me to moralo veseliti. Moja krivda je potem mnogo manjša, a vendar je le še velika; župnik po nedolžnem do smrti v ječi. Ubogi župnik! (Brska po časnikih; zdajci se mu strese roka, čita z napeto pozornostjo.) Res je! (Čita.) »Roparski morilec iz Stare vasi, župnik Melihar, pomiloščen na dosmrtno ječo!« (Z globokim vzdihom.) Torej resnica, grozna resnica! Prostost, življenje, čast, vse je žrtvoval, da se ne bi izneveril duhovniški dolžnosti! Kaka mevža, kak strahopetnež pa sem jaz! Drugi bi si bil že davno pognal krogeljo v srce, jaz pa sem preveč navezan na to življenje . . . Toda danes bi si ne premišljal več. (Vzame samokres iz miznice.) Saj za to ni treba niti velikega junaštva; napočni se, pritisne in sproži, pa je konec vsega. Samo kaj bo v večnosti? (Odločno.) Da, s samomorom morilec stori nov zločin, težki greh, ki ga na veke tlači in teži v večnosti. Ne, zame ni druge rešitve, kakor javiti se, ovaditi se in za grozni zločin zadostiti. (Zvoni . . . Ružena vstopi.) Pokličite takoj gospoda ravnatelja nazaj! (Ružena odide.) Odpeljem se s prvo ladjo v Evropo.

Sedmi prizor.

Loser, ravnatelj.

Ravnatelj: Gospod šef, brezdvomno ste se odločili za nakup bakrenih rudnikov.

Loser: To mi še na misel ni prišlo.

Ravnatelj: Tudi dobro, bolj varna je špekulacija s solitrskimi rudniki, ko imamo sedaj zagotovljena tako ugodna tržišča.

Loser: Trgovskega sploh nimam v mislih. Gre mi za vašo pomoč v moji osebni zadevi.

Ravnatelj: Vam, gospod šef, sem vedno na uslugo.

Loser: Odpotovati moram nujno, čimpreje v staro domovino. Izročam vam oskrbnišтво svojega dvorca. Rudnike naj nadalje upravlja namestnik. (Hoče se odstraniti.)

Ravnatelj: Vaše zaupanje mi je v čast, toda potrebujem vsekakor podrobnejših navodil.

Loser: Zdaj ne utegnem; delajte po svojem najboljšem prepričanju! Meni gre za poravnavo velikega zločina, za rešitev nedolžno trpečega. Saj ga poznate!

Ravnatelj: Jaz da bi ga poznal? Vi govorite vendar o Evropejcu.

Loser: Da, saj ste tudi vi o njem govorili.

Ravnatelj: Jaz? Saj vam dosedaj nisem navedel imen tvrdk!

Loser: A njegovo ime ste imenovali. — Skratka — (omahovaje) to je — duhovnik, ki ste ga še pred kratkim tu omenili.

Ravnatelj: Duhovnik, zaprt v Pragi? Gospod šef, to ne bo nič drugega nego vaša domišljija!

Loser: Jaz sem si svoje stvari popolnoma gotov in svest.

Ravnatelj: Četudi; s čim pa morete obsojencu pomagati?

Loser: Ne vprašajte! Ne morem vam tega povedati, nimam tiste moči. To je stvar vesti . . . Pisal vam bom. Sicer pa itak v novinah lahko čitate o vsem. (Počasi odhaja proti durim.) Moje pravo ime je — Artur Loser. (Odhiti; ravnatelj gleda strmé za njim in nato zbeži k razloženim časopisom.)

V gozdu.

Beli gabri,
vitke breze,
tihe sence,
mehke steze:

V vas je prišla
duša moja
k vam po tiho
slast pokoja.

O samota —
v tvoje krilo
srce trudno
se nagnilo:

Iz njega je
spet vzcvetela
mladost moja,
davna, bela . . .

Vinko Žitnik.

Slovensko Stražo podpiramo s tem, da si naročimo knjižici: »Lesičjak« in »Prekmurski profili«.

Ljubezen.

Mnogo čujemo o potrebi kmečke stanovske zavesti. Ta zavest ni le v tem, da se kmet zaveda svoje pravice in veljave, temveč tudi v slogi, v vzajemnosti med kmeti.

Pravimo, da vrana vrani ne izkljuje oči. To velja za živali: volk volka še ni pozrl, niti kača kače še ni zastrupila. Velja tudi za ljudi: vsak stan skrbi za vzajemnost, delavci med seboj, gospodje med seboj.

Ampak pri kmetu ni tako; tam bi mnogokrat lahko rekli, da si kmetje kljujejo oči eden drugemu. Tožarjijo se med seboj radi stvari, ki niso vredne tolikih stroškov in jeze. Eden proti drugemu sčujejo; eden drugemu ne zaupajo; eden drugega sovražijo; eden proti drugemu se borijo v občini.

Mnogo je gospoda kriva, ki je upregla kmete v svoj političen voz in s politikom zasejala razdor in razprtijo med kmete; s politikom hujskala kmete ene proti drugim. To so bili grdi časi, ko so si bili slovenski kmetje tako krvavo v laseh.

Zdaj to ne sme biti. Politična hujskarija je prepovedana. Zato je zdaj čas, da pridejo naši kmetje k pameti in sprevidijo, da bo le tedaj dobro zanje, če skup držijo in so složni. Eden z drugim naj imajo potrpljenje, naj imovitejši kmet nikar prevzetno ne viha nosa, češ, kaj bom jaz z bajtarjem skup držal! Vsi, ki si z delom na gruntu služijo kruh, spadajo skup! Če ne bomo skup držali, bomo imeli škodo samo mi, proflit pa razni brezposelni gospodje.

Cerkev in vera nas tudi ne sme ločiti. Saj smo vsi kristjani in nihče nima pravice reči, da je bolj kristjan kot njegov sosed. Kmet brez vere in Cerkve ne more biti.

Pa tudi hlapci in dekle so ljudje. Kako nekrščansko je, če si gospodar kopiči od leta do leta svoje premoženje, hlapcem in deklam pa ne privošči več, kakor kar ravno mora! Če je gospodarju dobro, mora biti tudi poslom dobro; saj posli ravno tako — ali še več — delajo in pridajo.

Tako iztrebimo poglavitne grehe iz na-

ših kmečkih domov! Iztrebimo 1. napuh: iz napuha se rodi mnogo nesloge; bogatejši revnejšega zaničuje; rajši ima gospoda za prijatelja kot bajtarja; hlapce in dekle nima za člane družine, temveč za navadne delavce.

Iztrebimo 2. lakomnost in nevoščljivost, ki zastruplja vzajemnost kmetov.

Iztrebimo 3. jezo in sovražnost, ki jo marsikak kmet kuha proti svojemu sosedu ter greni sebi in drugim življenje.

S temi grehi vred iztrebimo tudi obrekljivost in trmasto hinavstvo, s katerim si trkamo na prsa kakor farizej v evangeliju: Hvala Bogu, jaz nisem tak kakor moj sosed . . .

Tedaj bo dobro in bo lepo na naši vasi, ko bo kraljevala ljubezen med nami, ko bomo vzajemno delali za svoj napredek in za boljše življenje, nad nami vsemi pa bo kakor oče vsem in za vse duhovnik, ki nas bo vodil po stezi Kristusove ljubezni.

Ob sobotah ne pozabimo in molimo, da bi bila ljubezen v soselki in župniji. Prosimo tudi Boga, da nam da obilo mladih, dobrih duhovnikov!

Fantje, nikar ne zapirajte src duhovnikom, ki vas napajajo s to čisto božjo ljubeznijo! Brez te ljubezni ni kristjana. Ali poznate evangelij o usmiljenem Samarijanu? Ali poznate evangelij o Dobrem Pastirju, ki je pustil 99 ovc in šel iskat izgubljenega? Ali poznate priliko o izgubljenem sinu?

Vidite, tu se razkriva onaj globlje krščanstvo, tisti vrecel njegov, h kateremu najmanj hodimo! Fantje, če boste tu pili, bo zrastel z vami nov, plemenit rod. Fant iz ptujske okolice.

Prazna vera okoli Dobrne.

O možitvi. Ko pridejo po nevesto, mora ta skozi prstan pogledati ženina, ne da bi ta kaj opazil; potem bo mir pri hiši.

Nevesta da ženinu kozarec vina, vanj je spustila tri kapljice svoje krvi; zato jo bo ženin do smrti ljubil.

V cerkvi mora nevesta ženinu poklekati na plašč, ne da bi ta kaj opazil; potem je ne bo pretepal.

Če je na dan poroke lepo vreme, bosta zakonca dobro gospodarila; če je veter, bosta pijančevala; če je dež, bo šlo gospodarstvo rakovo pot; če je mraz, bosta skopuha; če je oblačno, bosta revščino trpela.

Na gostiji se mora kaj zdobiti, ali krožnik, kupica, ali slično. Drugače ni sreče.

Če na sveti večer grede k polnočni fant ali dekle pade, se drugo leto ne bo poročil; če pade zakonec, bo drugo leto umrl.

O smrti. Duhovnik lahko človeka zamašuje, da potem umre.

Če v sobi miza počí, bo v kratkem kdo umrl.

Včasih pride črv v steno ali pohoštvo; ko grize, se sliši, kakor bi ura šla. To je večna ura, ki naznanja smrt.

Ko za mrličem slamo žgejo, gledajo, kam pojde dim. Na tisti strani bo prvi mrlič.

Mrliči stražijo pokopališče. Vedno straži tisti, ki je poslednji umrl. Ko prinesejo novega mrliča, prevzame ta od prejšnjega stražo. Če kmalu umre drugi, pravijo za prejšnjega: Ta pa ni dolgo »vahtal«!

R. Legvart.

Pismo prijatelju.

Dragi Ivan! Kadar grem v cerkev mimo Tvojega doma, vselej pogledam tudi vaš sadovnjak. Tako majhen je, pa še tisto drevje je večjidel staro in malovredno. Poznaš li pregovor: Jablane, hruške in druge cepé, sadi v mladosti za stare zobé? Vem, da imaš rad sadje, da Ti dobro dé v poletni vročini kozarec jabolčnika. Ali si že kdaj mislil, komu si dolžan predvsem hvalo za to? Glej naši predniki so nasadili sadno drevje, naši očetje in dedi. Mar Ti nočeš nič storiti zase in za tiste, ki bodo za Teboj? Mlad si še, če zdaj sadiš, še boš Ti užival sadove svojega dela. Saj nam sadno drevje v tako obilni meri povrača naš trud. Zato Ti priporočam: napravi si majhno drevnico, v kateri boš vzgajal sadna drevesa za sajenje doma. Na vrtu ali na kakšnem drugem primernem kraju prelopiti majhen prostor (2 do 4 m²). Seveda ne pozabi gnojiti. Potem si moraš dobiti pečke ter jih sejati v vrste po 20 cm narazen. Vse to moraš storiti meseca novembra ali začetkom decembra. — Tudi po gozdovih je precej takih divjakov, ki bi presajeni uspevali tudi na Vašem sadovnjaku. Poskusi jih sedaj v jeseni ali tudi spomladi nekaj presaditi in vesel boš uspeha. Tvoj Karel Kamemar.

Ob grobovih.

(Alojzij Janžekovič.)

Karkoli raste, cvete, živi — vse je zapísano smrti. Travniki in polja, še solnce — vse nam priča o minljivosti in nas spominja smrti.

Na vseh svetih dan hitimo na grobove: na očetovega, materinega, bratovega, sestrinega, morda na ženinega, na nevestinega ali prijateljevega. Sveče gorijo, roke se sklepajo in duše vasujejo pri dragih rajnih, ki so odšli v večnost.

Toda glej, tam so zapuščeni grobovil! Ne kama, ne križa ni, ne cvetic in ne belega peska; komaj drobna svečka gori, ki jo je zasadila usmiljena roka. Reževe spi v tem grobu, hlapec ali dekla, dninar ali delavec.

Obstojte ob teh grobovih ubogih in zapuščenih, pozabljenih in osamelih! Obstojte, prižgite svečo in molite zanje!

Tam zopet glej mater v črnini, ženo in otroke: otožni blodijo po pokopališču, ker svojih grobov ne najdejo. V Galiciji jih imajo, ob Soči, kje na Tirolskem, bogve kod po svetu so raztreseni in izgubljeni. Ali jim gori sveča na neznanem grobu?

Črna otožnost nas zavija ta večer pred praznikom vernih duš. Vanjo utripljejo goreče luči kakor zvezdice na brezdnem nebu in kakor spomin, da smo vsi prav uboge revne dušice, bogatini in reveži, in ne vemo, če nas že jutri ne upihne smrtni angel.

Pomoč vernih duš.

(Spisal Ruperčki.)

Gornikov Miha je bil fant od fare, v pravem pomenu besede; vse ga je spoštovalo in ljubilo, poseben ponos je bil svojih staršev; saj so Miha vzredili duševno in telesno, da je malo takih pod našim zvonom.

Svoje duševne zmožnosti je kazal v društvih, svojih rok pa ni uporabljal za pretepe: pri delu si se lahko poskusil z njim. Tekom leta mu je oče zbolel ter rekel nekega dne sinu: »Miha, star sem in bolehen, poišči si nevesto, da odložim gospodarstvo; mogoče imaš katero pri srcu. Predvsem glej na ponižnost, ta je ključ do sreče, na denar se ne oziraj, ker veš, da pri hiši ni sile.« Miha pravi: »Če je vaša volja, vam bom ustregel.«

Grede proti hlevu je Miha udarjalo srce kakor kladivo, kajti sedaj se mu bo spolnilo upanje, katero je na tihem gojil do Koroščeve Micike v sosedni vasi: nikdar še ni govoril ž njo, le grede od maše sta se včasih ujela v pogledih.

Micika je bila povsem podobna Mihi, pravi vzor dekleta Slovenskih goric, katero krasi najlepša cvetka, nedolžnost. Tako se poda Miha neke nedelje popoldan do Koroščevih, da poprosi očeta za njeno roko.

Fantje iz Micikine vasi so bili takoj obveščeni, kam pes taco moli, ker so že isti dan na večer one vsevednice govorile, da se Micka ženi.

Zvečer so se fantje zbrali na vasi in naredili sledeči načrt: Poroke prepričati ne moremo, ker nobeden izmed nas nima toliko pod palcem kakor on, toraj nam ne preostaja drugo, kakor da ga zasledujemo ter pri prvi priložnosti prav do dobra natepemo.

Od tistega večera naprej so bile pretrgane diplomatske zveze med obema vaškima republikama. Miha je dobro vedel, da se je treba čuvati, misli si: po dnevu se vam že izmuznem, po noči pa ne bom nosil kože na prodaj.

Prišel je čas oklica, sosednji fantje so vsak večer stražili pri farnem pokopališču, ker pot k nevesti ga je peljala ravno tod mimo. Miha je imel lepo krščansko navado, da je vsikdar, ko je šel mimo pokopališča, snel klobuk in zmolil očenaš za verne duše.

Bilo je nekaj dni pred poroko; neki večer je Miha moral priti h Koroščevim radi nujnih stvari. Ko je šel od doma, je bila že tema in vsi so ga svarili, naj se čuva. Cesta ga je pripeljala do pokopališča; po stari navadi sname klobuk, se pokriža in zmoli očenaš za verne duše. Tako je storil tudi nazaj grede. V nedeljo pri cerkvi pa prideta k njemu dva fantja iz sosednje vasi ter mu pravita: »Sam pa si le ne upaš v našo vas, se nas vendar bojiš, ker si jih imel cel regiment s seboj.« Miha ju gleda ter ne ve, kaj mislita s tem. »Koga sem imel s seboj? Saj sem bil sam!« Ona dva trdita svojo, pa Miha svojo. Po malem se zberejo fantje iz obeh vasi, se pričakajo, in trdijo vsak svoje. Mihov prijatelj Jaka pravi: »Povejte vi, kakšen je bil tisti regiment; jaz prisežem, da od nas ni bilo nikogar ž njim!« »Mi smo ležali za pokopališčem za živo mejo, od daleč smo že videli, da si prihajal ti, Miha, videli smo tudi, ko si prišel do pokopališča, da si snel klobuk. Šepetali smo: sedaj ali nikoli, ne

boš nam ušel! In glej, groza, v trenutku se je usula cela procesija ljudi skozi pokopališčna vrata proti tebi in te obkolijo. Menili smo, da imaš s seboj tovariše, da te branijo; nam niti na misel ni prišlo, da bi te napadli, ker je bila premoč in ste šli mirno naprej.« K fantom je pristopil star možiček, ki je razgovor z odprtimi ustnicami poslušal; prekinil je besedo in dejal: »Fantje, vam je vsem znano, da je Miha rad pomolil za verne duše, gotovo so ga ono usodno noč spremljale, da se mu s tem izkažejo hvalnežne ter preprečijo vaš hudobni naklep. Tako je bilo in nič drugače! Dragi fantje, vsi skupaj bodite si prijatelji, ker ste sedaj videli prst božji!«

Fante je to omehčalo, podajo si v znak zopetnega prijateljstva roke. Miha pa je rekel: »Dobro in koristno je, moliti za rajne.«

(Urejuje predsednica osredn. vodstva DZ
M. Štupca.)

Iskrice s predavanj na deklških tečajih. Deklški značaj.

Kadar se dekle poroči, izgubi svoje rodbinsko ime, ker dobi moževo ime, po katerem se bo imenovala tudi hiša, posestvo, otroci, družina. Duh in značaj hiše in družine pa je in ostane po božji volji stvar žene. Bog je vzel Adamu rebro iz strani, da je ustvaril ženo, ki mora biti srce in središče družine. Sveto pismo imenuje dobro ženo »solnce«, ki sveti in ogreva, ki naznanja začetek dneva in dela in zaključek vseh opravil. Kakor se krog solca sučejo zvezde in neštete druge nebeske luči, ki vse prejemajo svetlobo od solca — tako mora biti in tudi je pri krščanski gospodinj. Njen značaj odseva predvsem od moža, »ki je slavljen v zboru«, pravi sv. pismo; njen značaj odseva od otrok, »ki slave in blagrujejo svojo mater«, pravi zopet sv. pismo. Radost in tiho zadovoljstvo, sveta resnoba in odločnost, skrbnost in vestnost odseva iz vsega vedenja, govorjenja in molčanja gospodinje, ki jo posnemajo ne le otroci, ampak tudi posli in delavci. Kolika in kako vzvišena in sveta je torej naloga krščanske gospodinje. — Ali res misliš, ljuba mladenka, drago dekle, da boš tak značaj dobila kar sama po sebi, ko boš tri nedelje v oklicih in tisto

uro, ko boš rekla pred Bogom trikrat »da«? — In dekletom, ki se ne poroče, ali jim ni treba lepega, plemenitega značaja? Jasna pamet nam kaže, da je treba dela, resnega duševnega dela, dela sama na sebi, ako hočeš biti kdaj srečnega in osrečujočega plemenitega značaja. Samovzgoja se imenuje to delo. Kako pa se vrši samovzgoja? — Mladenka se navadno navduši za kak ideal ali vzor. Sv. Nežica, sv. Mala Terezika in druge svetnice so svetle vzornice za mladenke; sv. Elizabeta, mati male sv. Terezike je vzornica mladih žen in mater. Najvišji in večno lepi vzor pa je bila in ostane sama Devica Marija. Njena ljubeznivost, molčečnost, skrbnost, ponižnost in preprostost, tiha delavnost, bogovdanost, skromnost in dobrotljivost, ostanejo vse čase zgled našim ženam in gospodinjam. Ona, Kraljica nebes in zemlje, je kuhala, pometala, umivala in prala, šivala in predla za preprostega delavca sv. Jožefa in za Jezusa, ki je bil do tridesetega leta le ponižni delavec — tesarski pomočnik. In s tem svojim ponižnim delom je Marija za vse čase blagosloвила in posvetila ponižna gospodinjska opravila. Delo svoje je posvetila z molitvijo in s petjem. Gotovo, prav gotovo je Marija prepevala lepe psalme ne le v Nazaretu, ampak tudi v egiptovskem pregnanstvu in po svojem povratku v Nazaret; njen večno lepi »Magnifikat« — »Moja duša poveljuje Gospoda« — je odmeval večkrat, morebiti celo vsak dan v sv. Družini, da, vse njeno delo, vse njeno življenje, je bil en sam velik Magnifikat, ena sama lepa pesem do smrti. Takšno je življenje krščanskega dekleta, krščanske gospodinje. Lahka in težka, prijetna in zoprna opravila, težkoče in vzradoščanja, vse vse s pogledom navzgor — glej dekla sem Gospodova — in lahko in sladko je vse in v duši odmeva po vsaki samozataji, po vsaki odpovedi nebeški Magnifikat. Mala sv. Terezika piše malo pred svojo smrtjo besede: »Ker tu na zemlji nikdar nisem delala po lastni volji, upam, da mi bo Bog v večnosti spolnil vse moje želje«; ako bi le v tej točki naša dekleta posnemale Malo sv. Tereziko, da bi ne bile svojeglavne, trmaste, koliko lepše bi bilo pri marsikateri hiši. Mož, ki ima trmasto ženo, vzame klobuk in odide v gostilno. Znan mi je slučaj, kako žena binkoštno nedeljo ni hotela skuhati kosila, akoprav ji je mož po rani službi božji prinesel meso domov, od same trme ne, ker se ji je nekaj zamerilo. Sedela je

v sobi in čitala Domoljub; od same jeze in trme ni hotela ne govoriti, ne kuhati. Trmo je treba zlomiti. Ako opaziš, da nagiblješ k trmi, napovej boj sama sebi, stori voljo drugim, kadarkoli mogoče, in naj ti je še tako težko, le da se vadiš v krotanju lastne volje. Samo ena trma je dovoljena, je sveta trma: to je odločni »ne« v vseh slučajih, ako te kdo nagovarja v greh, najsibo ta ali oni greh. Bog vse vidi, Bog vse ve, greh se delati ne sme — ne po noči, ne po dne, četudi oče in mati ne vidijo. Zopet čitamo o Mali sv. Tereziki, kako je rada na praznik presv. Rešnjega Telesa cvetje trosila pred Jezusom, potem pa sklenila: cvetje hočem trositi pred svojim Kraljem — to cvetje so samopremagovanja, male odpovedi, ki jih je bilo vsak dan v e. Začni tudi ti tako, ljuba mladenka in kmalu boš dobra. Morebiti pa je tvoja glavna napaka popisana v stari pesmi:

Jurij Benko,
Vzemi Lenko,
Pridno ženko boš imel.
Rada čičika,
Rada papika,
Rada v senci hajčika.

Ali bi tudi ti rada le dobro pila, dobro jedla in poleževala? V jutro kar s postelje ne moreš, kakor pravi narodna pesmica:

Solnce rano gori gre,
dekleta jokajo,
bi rade še ležale,
pa vstati morajo.

Taka dekleta bodo gospodinje, da je jok in groza; spravile bodo najbolj petičnega moža na rob prepada, na boben, na beraško palico. — Poznala sem bogato ženo, lepa je bila kakor roža. V odsotnosti svojega moža je prodajala, kar je mogla, samo da si je kupovala sladke likerje in bele rogljičke. Slednjč je prodala prsnice s stropa, denar pa zajedla in zapila. Mož je imel veliko opravil zunaj doma, bil je župan, žena pa je doma tačas povabila svoje prijateljice in se gostila in dobro živela. Kadar pa jo je mož svaril in resno opominjal, je začela preklinjati in vpiti: »Niti jesti mi ne privoščiš, samo garam se naj in mučim s petimi otroki, gromska strela naj vzame vse!« Mož je bil blag, tiho je odšel k svojemu očetu s prošnjo in tožbo: »Oče, vzamete me, za hlapca naj vam bom; moja žena zapravlja, da bom berač in če tudi bi s senenim vozom peljal bogastvo k hiši.« (Dalje bo sledilo.)

ŠALE IN UGANKE

1. Posetnica.

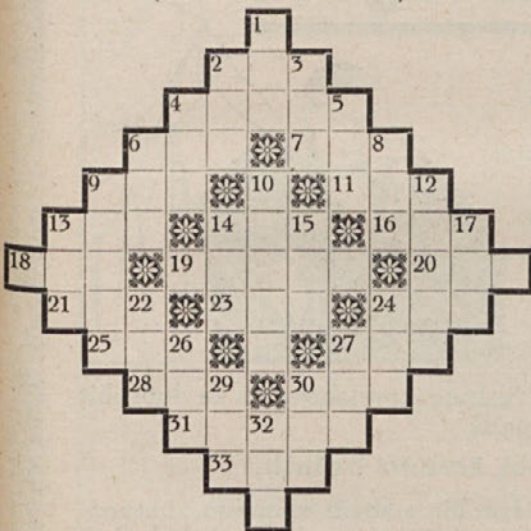
(Ludovik B. — 5 točk.)

ASTA (&) VILI
GORŠNIK

Kje sta doma?

3. Križaljka.

(Br. Cene. — 15 točk.)

2. Konjček.

(France, Središče. — 10 točk.)

Besede pomenijo: Vodoravno:

2. posoda, 4. mohamedanska verska knjiga, 6. brez čevljev, 7. del dneva, 9. imendan, 11. Semit, 13. neumen, 14. orožje, 16. boter, 18 sočivje, 19. slov. mesto, 20. dvoživka, 21. del obleke, 23. turški odličnjak, 24. zaimek, 25. nota, 27. pijača, 28. del strehe, 30. del obleke, 31. ribiška potreščina, 33. zločinec. — Navpično: 1. vladar, 2. ptič, 3. doba, 4. vprašalni prislov, 5. puščavska ptica, 6. drevo, 8. nočna ptica, 9. živalska usta, 10. ruska reka, 12. kvartopirski izraz, 13. rezalno orodje, 14. žensko ime, 15. zaimek, 17. mesec, 22. živalski zbodljaj, 24. isto kot 2. navpično, 26. izdelek čebele, 27. mreža, 29. pregrinjalo, 30. število, 32. predlog.

Rešitve pošljite do 12. novembra. Nagrade: Slomškova slika za 30 točk, lepa knjiga za 20 točk.

Rešitev uganke: 1. V Italiji (na Toblaškem polju); g. učitelj in jaz . . .; registrovana zadruga z neomejeno zavezo; z romunsko, grško, špansko, angleško, italijansko, s Hohenzollernci in nekaterimi manj znanimi; 4 leta pred začetkom našega štetja (4 leta pred svojim rojstvom), ker se je oni, ki je štetje določal, zmotil; papeževa (cerkvena) in St. Marino; 7: Dr. A. Karlin, škof lavantinski; Dr. Ivan Tomazič, pom. škof lavantinski; Dr. A. B. Jeglič, škof ljubljanski; Dr. Gregor Rožman, pomožni škof ljubljanski; Dr. Fr. Sedej, nadškof goriški; Dr. Srebrnič, škof na otoku Krku; Dr. Gnidovec, škof v Skoplju; Simon Gregorčič; v Slovenski Krajini; v kapeli na mestnem pokopališču. — 2. Oba bi rada dobro zadela. — 3. Izurjena pletilja. — 4. Besede so: Vodoravno: Anton, sekira, hlapec, Igo, SHS, pes, lipa, tram, Karavanke, Nikolaj, Erjavec, Evropejec, stot, Aleš, aga, kor, som, Aškerc, Zagreb, steza. — Navpično: Triglav, Berlin, oreh, Alpe, Beljak, sak, strojarna, pondeljek, ste, Dunaj, mecen, noč, vas, starši, eta, Pohorje, car, Veržej, gora, obad. — Nagrado dobita: Mimi Vider; Ela Cencelj.

Rešilci: Ant. Zadravec (27); Jug Franjo (30); Lovro Jan (26); J. Petrovič (26); Jakob Šešerko (26); Jož. Novak (38); Jan. Kos (21); Mimi Vider (40); Ela Cencelj (35); J. Cvetko (25); J. Mlakar (20); Fr. Sodja (20); Ant. Slodnjak (37); Anica Čuš (37); V. Slodnjak (37); St. Horvat (37); Grešnik L. (37); J. Majcen (37); T. Kvas (40); Marička s hribčka (30).

Dr. Janko Kotnik: *Lesičjak*, ljudski pesnik in pevec iz Korotana. Izdala Slov. Straža v Mariboru. 4 Din. — Treba, da si to knjižico naročite: 1. ker s tem podpirate narodno delo Slovenske Straže — in 2. ker boste z užitkom in s pridom čitali življenje preprostega narodnega pevca iz Globasnice in njegove zabavne in poučne pesmi, ki jih radi prepevajo Korošci in tudi sosedni Štajerci.

Lahko pišete Našemu domu, pa Vam pošlje knjižico.

Dr. Fran Sušnik: *Prekmurški profili*. Izd. Slov. Straža v Mariboru. 6 Din. Knjižica za desetletnico osvoboditve Prekmurja (Slov. Krajine). Naročite si jo pri Našem domu!

300 Slomškovih slik

še imamo za naročnike Našega doma, da jih dobijo po 6 Din (po pošti 2 Din več).

Naročite si jih!

Bolniki, čitajte!

Ravnokar je izšla **razjasnitev!** V tej razpravi doletna izkušnja o razlogih, postanku in zdravljenju živčnih bolezni. To odlično zdravilo pošljemo vsakomur, ki ga pismeno zahteva od spodnjega naslova.

Na tisoče zahvalnih pisem dokazuje nenadomestljiv edini uspeh neumornega in vestnega preiskovanja za dobrobit bolnega človeštva. Kdor pripada

veliki množici živčno bolnih,

kdor trpi na raztresenosti, tesnobi, slabem spominu, nervoznem glavobolu, jezi, motenju prebave, prevelikih skrbeh, bolečinah v udih, splošne ali delne telesne slabosti ali od drugih brezštevilnih pojavov,

mora zahtevati mojo knjižico utehe!

Kdor jo pazljivo prečita, pride do resničnega spoznanja, da obstoji enostavna pot, ki pelje do zdravja in življenske radosti. Ne čakajte, temveč pišite še danes!

E. PASTERNAK, BERLIN S. O.

Michaelkirchplatz Nr. 13. Abt. 440.

KMETOVALCI!

Gnojite z apnenim dušikom, s tem najbolj cenim,
učinkovitim in rentabilnim dušičnim
gnojilom

domačega proizvoda!

Z apnenim dušikom
ne dajemo zemlji samo dušika,
marveč tudi apna.

Tudi
žlahtna vinska trta
je za apneni dušik prav posebno hvaležna.

Navodila o načinu uporabe, o
potrebni količinah, o rentabil-
nosti, dobaviteljih, uspehih in
cenah apnena dušika daje
proizvajalec:

Tvornica za dušik d.d. Ruše
pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se tudi dobiva mešanica

„Nitrofoskal Ruše“,

napravljena na poseben paten-
tiran način iz gnojil:

apneni dušik+kalijeva sol+superfosfat

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše
in najbolj moderno
urejeno zdravilišče
kraljevine SHS.

Svetovnoznani zdravilni vreli:

„TEMPEL“
„STYRIA“
„DONATI“

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, bolezni mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter.

Pred- in posezona:

1. V. do 15. VI. in od 1. do 30. IX.

Glavna sezona:

15. VI. do 31. VIII.

Najboljši čas za zdravljenje je pred in po glavni sezoni!

Cene zmerne. Izven glavne sezone znatni popusti. Igra vojaška godba. Največji komfort. — Radio. — Zdravniki-specijalisti. — Röntgen. — Prometne zveze zelo ugodne. — Na železnici posebni popusti.

Razpošiljanje mineralne vode.
Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča.

